

1. ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΕΙΛΗ ΤΩΝ DRONES ΣΤΗΝ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/09/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/09/2025

Σελίδα: 35

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Από την απειλή των drones στην εμβάθυνση της κοινής άμυνας

Της **ΕΛΕΝΑΣ ΛΑΖΑΡΟΥ**

Η πρόσφατη παραβίαση του πολωνικού εναέριου χώρου από ρωσικά drones ανέδειξε για άλλη μία φορά τη γεωπολιτική ρευστότητα που περιβάλλει την Ευρώπη. Η Βαρσοβία αντέδρασε τις νατοϊκές διαδικασίες διαβούλευσης και ενημέρωσης, αλλά δεν επικαλέστηκε το άρθρο 42.7 ΣΕΕ, ήτοι τη ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής της Ε.Ε. Το ερώτημα που αναδύεται είναι εύλογο: γιατί ένα κράτος-μέλος απευθύνεται μόνο στη Συμμαχία και όχι και στην Ευρωπαϊκή Ένωση όταν αισθάνεται ότι απειλείται; Η απάντηση δεν αντανάκλασε σε μεγάλο βαθμό τις φιλοδοξίες της Ένωσης στον τομέα της άμυνας, φωτίζει

ωστόσο τις θεσμικές και πολιτικές προκλήσεις που εξακολουθούν να υφίστανται. Η εν λόγω ρήτρα δεν έχει ακόμη μετατραπεί σε ένα εργαλείο συλλογικής άμυνας που θα ενέπνεε εμπιστοσύνη, θα παρείχε εγγυήσεις και θα λειτουργούσε ως το πρωτεύον σημείο αναφοράς για τα κράτη-μέλη.

Παρ' όλα αυτά, το άρθρο έχει δυνατότητες. Προβλέπει την υποχρέωση παροχής συνδρομής, όχι απαραίτητα στρατιωτικής, σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης κατά κράτους-μέλους, και θα μπορούσε να αποτελέσει ένα απτό παράδειγμα ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, στρατηγικής αυτονομίας και μια πρώτη προσπάθεια σύστασης ενός ευρωπαϊκού πυ-

λώνα εντός της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας. Η έως τώρα περιορισμένη χρήση του, με μοναδικό παράδειγμα την κατ' αρχήν συμβολική ενεργοποίησή του από τη Γαλλία το 2015 μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις, δεν πρέπει να οδηγεί στην απαξίωσή του, αλλά να υπενθυμίζει μια ευκαιρία που παραμένει αναξιοποίητη.

Το άρθρο 42.7 ΣΕΕ μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά και ενισχυτικά προς το ΝΑΤΟ, ιδιαίτερα σε μια περίοδο όπου το αμερικανικό ενδιαφέρον (συνεχίζει να) μετατοπίζεται προς τον Ινδο-Ειρηνικό, οι πολιτικές των ΗΠΑ προωθούν την απομόνωσή τους από τη διεθνή κοινότητα και το διεθνές δίκαιο υπο-

νομεύεται διαρκώς. Παράλληλα, η Γηραιά Ηπειρος μετατρέπεται σε πρόσφορο έδαφος για την εκδήλωση και βίαιη υλοποίηση αναθεωρητικών και επιθετικών ενεργειών από τρίτους δρώντες. Οπως υπογραμμίζει και η έκθεση Νινίστο για την ετοιμότητα στην Ένωση, «η Ε.Ε. πρέπει να είναι καλύτερα προετοιμασμένη [σ.σ. για μια ένοπλη επίθεση κατά ενός κράτους-μέλους] από την ευρωπαϊκή σκοπιά, σε συνάρτηση και συμπληρωματικότητα με τη Βορειοατλαντική Συμμαχία». Μάλιστα, ο πρόην Φινλανδός πρόεδρος προτείνει ρητώς την ενίσχυση της επιχειρησιακής αξίας της ρήτρας μέσω επικαιροποιήσεων και τροποποιήσεων του σχετικού

πλαίσιου και ενσωμάτωσής της παρεχόμενης συνδρομής σε μια ευρύτερη ολιστική προσέγγιση. Η Ε.Ε. καλείται, λοιπόν, να ενηλικιωθεί ως υπεύθυνος δρών με συμπληρωματικό ρόλο στο ευρωπαϊκό σύστημα ασφαλείας.

Σε αυτό το πλαίσιο, η προσεχής ανάληψη της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. από την Κύπρο, τη Λιθουανία και την Ελλάδα το 2026 και το 2027 προσφέρει μια σπάνια ευκαιρία. Βιώνοντας διαχρονικά τις επιπτώσεις της αμφιβηθίας του διεθνούς δικαίου και την απειλή από τρίτους δρώντες, οι τρεις Προεδρίες μπορούν να ηγηθούν των προσπαθειών για έναν σαφή και εφαρμόσιμο οδικό χάρτη που θα καθιστά τη

ρήτρα αυτή λειτουργική, αξιόπιστη και συμπληρωματική ως προς το άρθρο 5 του ΝΑΤΟ· τη συμμαχική ρήτρα συλλογικής άμυνας. Έχοντας ήδη αντιληφθεί τις μεταβολές στο διεθνές γίγνεσθαι, η ευρωπαϊκή οικογένεια οφείλει πλέον να προχωρήσει στην αξιοποίηση και ενίσχυση των υπαρχουσών δυνατοτήτων της (π.χ. Δύναμη Ταχείας Αντίδρασης, Στρατιωτική Δυνατότητα Σχεδίασης και Διεξαγωγής Επιχειρήσεων), προκειμένου να διασφαλίσει τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής και να προστατίσει την ασφάλεια των Ευρωπαίων πολιτών.

Η δρ **Έλενα Λαζάρου** είναι γενική διευθύντρια του **ΕΙΑΜΕΤ**.